

GAZETĂ TRANSILVANIEI.

Gazetă ese de 2 ori: Mercurea și Duminecă, Foi'a, candu condeu ajutoriale. — Pretiul: pe 1 anu 10 fl., pe $\frac{1}{4}$ 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu său $\frac{2}{3}$ galbini mon. sunatòria.

Anulu XXXV.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 27.

Brasovu 13|1 Aprile

1872.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.
Transilvania.

La fondulu academiei romane de drepturi.

Prin staruinti'a domnei Adelin'a Olteanu din Craiova se tramisera că oferte dela mai multi generosi domni de acolo, in favórea fondului academieie 110 lei noi (franci). Primésca respectivii domni multimirile nóstre fratiesci! —

De pre malulu Dunarei.

6 Aprile 1872.

Omnia jam fient, fieri quae posse dubitabam!

Diariulu „Albin'a“ a fostu dela infintiarea lui pururea unu aperotoriu aprigu alu intereselor nationali, unu combatatoriu ageru alu sistemului dualistic precum si alu politicei maghiare; unu luptatoriu bravu pentru autonomia Transilvaniei, si unu impugnatoru severu alu asia numitilor activisti din Transilvani'a. —

Fiiindu nu toti cetitorii „Gazetei“ cetescu si „Albin'a“ spre a poté convince pe intregu publicu cetitoriu alu „Gazetei Trans.“, ca cele mai susu amintite suntu adeverate, trebuie se demustru acésta din insesi colónele acelui diurnale. Spre scopulu acesta nu va fi de lipsa se mergemu tare indereptu si se reproducemu din „Albin'a“ articlui din tempurele mai vechie, ci va ajunge se ne provocamu la cele mai prospete date:

Pre consortiulu diariului „Patria“, care anume s'a infintiatu pentru de a respondi si intemeia „activitatea“ „Albin'a“ nu lu numesce nici candu altfeliu, decatu consortiulu din tufa.

In Nr. 13 alu „Albin'a“ a. c. amentindu, ca din diferite parti, anume din Sibiu si din Brasovu — i se scrie, ca „Metropolitulu Siaguna se prepara seriosu a esí éra pe aren'a luptelor politice si a se pune in fruntea acelor omeni ai nostri (?), cari pretendu a fi activisti . . . a primi strimtulu si precariulu spaciu, ce le ofere legea, adica gratia domnilor maghiari! pentru de a lupta pentru ascurarea existentiei unei natiuni! — adauge urmatòriile: „Totusi nu credemu se aiba se pôta avé astadi intre impregiurările croite dela 1866 incóce . . . cugetulu si voi'a de a-si parasi statulu de retragere, nu credemu; pentru noi (Albin'a) nu concedemu, cumca Esc. Sa ar' fi fostu vreodata si ar' poté se fia in presente unélta — său a poterilor mai nalte de statu său a celor pucini simpli si forte patimasi omeni celu incungiura . . . ne indoimu (totu Albina), ca Esc. Sa ar' sci macaru de cele multe nesocotite, ce se manjescu in colónele organului Esc. Sale in „Tel. Rom.“ cu atatu mai pucinu de cele ce se respanse in curte despre intențiunile Esc. Sale..... Esc. Sa de securu scie, ca natiunea romana a inceputu a-si forma si ea o idea despre adeverulu situatiunei si una judecata despre directiunea si cala ce are se mérge pentru de a-si ajunge scopulu rationabile alu existentiei . . . scie, ca acésta cale nu suntu cele dorite de potericii dilei si sprijinute de nesocotit'a impregiurare a Esc. Sale etc. . . pentru acea noi (totu Albina) nu credemu, nu tie-nemu capabile pre Esc. Sa. . . se se arunce in

arena luptelor politice, se se pona in fruntea unoru omeni, cari n'a altu interesu, alta morală, alte privintie (va se dica respecte) decatu interesulu loru momentanu si personale etc. adica in fruntea asia numitilor activisti!“

Pentru cei, cari din aceste insirate aici inca nu se voru fi convinsu, cumca „Albin'a“ condamnă pe activisti si aproba politic'a pasivistilor, voiu se mai citezu nescari date din Nr. 17 si 18 alu „Albin'a“, din anulu curgatoriu.

In Nr. 17 se plange „Alb. amaru, ca in Nr. 42 din „Romanulu“ intr'o corespondentia lunga din Vien'a, care se occupa mai vertosu de lupt'a si tendint'a activistolui si pasivistilor, „Albin'a“ este ignorata că si candu ea nu ar' eksiste, ca ea nu e numita intre diariale (Gazet'a si Federatiunea), cari apela program'a resistintie pasive, cu tóte, ca intregu publiculu nostru nationale dincóce de Carpati scie, ca in acésta mare lupta inca dela an. 1869 incóce (adica chiaru de candu s'a inauguratu pasivitatea) nici una alta fóia romana nu a luat o parte mai activa si mai pronunciata decatu „Albin'a“ etc.; ér' in Nr. 18 se dice despre domnii dela „Tel. Rom.“, ca ei nu suntu demni de a deslega său macaru si saruta curelele incalciamantelor metropolitului Siaguna — . . . ca ei (cei dela Albina) se inchina si aduce tributul loru provedentii, éra cei dela „Tel. Rom.“ guberniului mai eri celui din Vien'a, astadi celui cu pinteni . . . ca cei dela Albina suntu providentiali, ér' cei dela „Tel. Rom.“ guberniali etc.

Tacundu despre totu trecutulu opositionale alu „Albin'a“ si alu redactorelor ei pre terenulu politici singuru din aceste pucine se pote convince orsi-cine, ca „Albin'a“ pana la adunarea gen. a institutului de creditu „Albin'a“ tienuta in Sibiu 14 Martiu a. c. respective pana in 23 Martiu a. c. a aperatu a autonomia Transilvaniei, a consumititu si aprobatu politic'a „pasivistilor inaugurate“ in 1869 si a reprobatu si combatutu politic'a asia numitilor „activisti“, éra dela diu'a mai susu numita se vede, ca „Albin'a“ si a schimbatu parerea cu totulu, — bagu séma crede, ca sapientis est mutare consilium! a parasit ustatu pre autonomisti catu si pre pasivisti cu totulu, care, déca nu ar' fi unu lucru asia seriosu, ar' poté canta acuma: „ce a fostu verde s'a uscatu, ce-a fostu dulce s'a mancatu“ si Albina ne-a — lasatu! Se vede, ca amblandu in postulu mare pre la metropolia s'a pocaitu, că se se spasesc, — ori ca l'au mistificat domnii dela „Tel. Rom.“, si Albina in sinceritatea sa le a crediutu, si prin urmare cu buna credintia vre in Nr. seu din 23 Martiu a. c. se ne faca, se credemu, ca intre romanii din Transilvani'a, inclusive si cei dela „Tel. Rom.“, in privintia scopului nationalu nu eksiste nici cea mai mica diferența, — ca in privintia modalitathei — cum? opinioniile inca se apropia, ca contraste neimpacabili chiaru nu se afla, — la care buna lamurire a cestienei, dice „Albin'a“, ca a contribuitu multu articlui cei multi si bine scrisi atatu in „Gaz. Trans.“ catu si in „Tel. Rom.“, apoi adauge, ca: „anume cestu din urma prin poterea argumentelor sale nu atatu directu pentru activitate la alegeri, catu mai vertosu in contra esplicarei si aplicarei pasivitatei prin asia numitii pasivisti a spartu fundul la bute*) a desfundat cestinea — ...“

*) Da! forte bine, si-a cursu totu vinulu pre diosu. —

ca „Tel. Rom.“ in alu IX-le art. despre: „motivele si resultatele pasivitatei“, de si nu deslega, déra indigita opiniunea publica, precum ca mai pretutindenea in majoritate se manifesta astadi in Transilvani'a*) uitandn „Albin'a“ cu totulu, ca in introducerea articlului seu, in care lauda argumentele „Tel. Rom.“, dechiara, ca se facu vorbe multe — de catra „Gazeta“ si „Telegrafu“ —, ca-ce caus'a e mare si complicata, lumina deplina inse (dice Albina) abia suntemu in stare se estragemu din tóte“ etc. — asia „Tel. Rom.“ a desfundat cestinea si „Albin'a“ totu nu vede lumina — !

Dieu multe scrie si „Albin'a“ in Nr. seu 25 in art. intitulatu: „Situatiunea in Transilvani'a“, si noi inca marturisimus, ca din acele multe abia suntemu in stare se estragemu lumina deplina, atata inse credem a fi aflatu, ca Albina s'a impacatu cu tendintele activistolui, ca ea le aproba pe acele, ca ea crede, cumca activistii vreau activitate pentru de a intari opusetiunea in contra guberniului presentu, spre alu face se cadia, si ca activistii vréu se se sustiena autonomia Transilvaniei etc. — in urma amu aflatu, ca Albina a profitat multu din conversarea cu cei dela „Tel. R.“ (organulu Ecs. Sale m. Siaguna) si-a insusitudo doctrina cea minunata a Esc. Sale, cu care i a succesu a amagi pre autonomistii romani si ai trage dupa sene in diet'a cea feudală din Clusiu (1865) — si de acolo la Pest'a, capacitatui (pre neprechepitii acei de autonomisti si antiunionisti) chiaru asia precum capacitatea acuma „Albin'a“ prin urmatòri'a (sofism) deductiune activistica, ce se afla in amintitulu articlu din vorba in vorba precum urmeza: „Aci déra“ — (dupa ce a premisut, ca intre activisti si pasivisti in privintia scopului si modului — nu e nici o diferența) „remane cestinea de deslegatu; ea, curat u formulata este urmatòria: „Activistii si pasivisti impreuna puté-voru gasi 10—15 barbati cu deplina garantia de nedependintia, resolutiune, curagiu, ingagiat la deplina solidaritate“ si déca i ar' gasi „activistii cu pasivisti impreuna le voru da totu sprijinulu pentru reesire la alegeri si li voru secundá de a casa pentru misiunea loru reclamatória de dreptu?“ „Astfelui cuprinsu lucrulu este simplu (negresutu!) si curat u (nu pré!) se numim u personele (Albina a si luat traist'a in spate si pléca la alegeri, ba chiaru la dieta, că alésa prin activisti!) si se luam asupra-ne ingagiamintele necesarie positive si precise si — tóta diferența a incetatu“ (intre Albina si Tel. Rom.). „Pasivistii numai potu avé cause de a se retrage dela alegeri, ca-ce (se luam aminte!) prin intrarea in diet'a (din Pest'a) cu resvera (!?) pentru scopulu de a rechiamá unu dreptu confiscat, acestu dreptu nu se abandoná si perde.“ — Nu e ast'a chiaru doctrin'a aceluui metropolit (din anii 1865 si 1866—1868), despre care Albina in Nr. seu 17 a. c. scrie, ca i „cunosc tóte slabitiunile, dér' cu cugetu bunu pote afirmá: episcopulu Olteanu, de si inca baiatielu in aseminare cu betranulu Siaguna, in multe privintie si anume in cutesantia antinationala si in cinismu deja l'a

**) In cari se imputa pasivistilor, ca prin abstienerea dela alegeri ei insisi intarescu partit'a guberniale, — pana candu — déca s'ar uni cu opositionalii, ar' ajuta se cadia gubernulu de astadi. —

intre cutu"; — ergo! — „Albina“ vre se intrăca -si pre ep. Olteanu! si intru adeveru, ca l'a intre cutu, ca mai mare cutesantia nu trebuie pre lume, că aceea, care o a intreprinsu „Albina“ prin o astfelui de schimbare la facia — atatu de repentina! Se i fia de bine „Albini“; numai una rugare pre umilita amu avé catra domni'a ei, se ne spuna:

1. Ce garantia i au datu activistii, ca ei voru fi opusionali? si nu de cei cu igen?

2. Se fia si toti cei 10—15 deputati romani (alesi impreuna de activisti si pasivisti) opusionali, crede „Albina“, ca opusetiunea activista a celor 10—15 deputati romani va fi mai poterica, mai eficace si mai batatora la ochii — si ai maghiariloru si ai lumiei? decat neparticiparea la dieta?

3. Cum -si voru puté justificá autonomistii tienut'a loru de pana acuma, nerecunoscundu uniunea, — si pasivistii aceia, cari numai pentru legea cea rea si nedrépta electorale — (precum o numesce si Albina) nu voru se partecipe la alegere, candu acea lege nu numai nu se schimba in favorulu romaniloru, ci pote in detrimentulu loru?

4. Crede „Albina“, ca romanii transilvani, cari la alegerile dietei din 1869 nu au luat parte, prin acea, ca voru parasi pasivitatea (nota bene neschimbuse nemica in pusestiunea politica) voru impune mai multu maghiariloru, si acésta activitate, se fia chiaru opusionale, ii va gená mai multu decat nepasivitatea?

5. Catu de greu ar' trebuí se fia unu votu de alu celor 10—15 deputati romani, că tóte la olalta se apese mai multu, că cele 100 si mai bine de ale opusetiunei presente, că se pótá perdue gubernulu de astadi la o alta politica facia cu romanii transilvani?

Dupa ce ne va convinge „Albina“ si pre noi, (pasivistii) ca politic'a ce voiescu a o inaugura activistii, pre care ni o recomenda acum „Albina“, intr'adeveru e apta de a redicá, emancipá, asurá ecsistint'a si cultur'a nationale: — atunci — dér' numai atunci, — ne vomu face si noi ne-credentiosi politicei nationali —! Din alte prospete séu combinatiuni nici candu nu vomu privi tienut'a politica de jucaria ori de vestimentu, — care lu poti schimbá in totu momen- tulu! — „Justum et tenacem!“ —

Instructiune

pentru comitetele reuniiiloru de creditu ale institutului de creditu si economii „ALBINA“ in Sibiu.

(Urmare.)

Primirea de membri in reuniune.

§ 20. Insinuarea pentru primire de membru alu reuniunei se face la presiedintele, ér' primirea se decide in siedint'a comitetului.

§ 21. Dupa primire partecantele subscrise dechiaratiunea prescrisa in § 88 a) alu statutelor, care impreuna cu informatiunea dupa form. 2, se tramite directiunei, fara alta comitiva.

Pretiulu in rubricele 6 si 7 se pune aproxi- mative dupa parerea si sciint'a membriloru comitetului.

La subscierea dechiaratiunei partecantele depune tac'sa prescrisa in § 88 b) cum si cuota in sensulu § 90 din statute.

§ 22. Terminulu pentru completarea acelora cuote, cari dupa § 90 din statute se respondu in rate, nu pote se tréca nici candu preste optu luni dela datulu dechiatuinei de partecante, respective dela diu'a depunerei ratei I. Ratele urmatorie au a se responde prin urmare celu multu in rate lunarie de cate 1 fl.

§ 23. La primirea de partecanti comitetulu va tiené strinsu in vedere calitatile recerute in § 110 a) din statute, va primi adica numai individi, de cari se scie, ca suntu in stare a corespunde totudéun'a obligamentului loru facia cu institutulu.

Omeni cunoscuti de risipitori si de platitorii se nu se primésca nici-candu.

§ 24. In reuniuni se primescu numai individi, cari dupa lege suntu capabili de a incheia contracte si de a luá imprumute.

Persone sub curatela nu potu intrá in reuniune

fara consensulu recerutu prin lege alu curatorilorloru loru.

Imprumute.

§ 25. Comitetulu concorde unui'a din membri sei primirea cereriloru pentru imprumute simple; aceste cereri se potu face si numai verbalu. Despre cereri se pótá unu protocolu dupa form. 3.

Pentru primirea cereriloru de imprumutu comitetulu fipséza anumite dile. Tóte cererile suntu a se resolvá in cea mai deaprope siedintia a comitetului.

Inainte de luarea conclusiunei e a se comunicá siedintiei starea creditului petintelui dupa contul B. (§ 49 alu acestei instructiuni). Celu mai lungu terminu pentru respunderea imprumutului are a fi de unu anu.

§ 26. Obligatiunile ori politiele de detoria se scriu dupa anumite formulare tramise dela directiune.

Imprumutele incuviintiate se exolvu respectivloru indata.

§ 27. Afara de interesele, provisiunile si tacsele prescrise de institutu, imprumutatorii n'au de a mai responde nimenui nimica sub nici unu titlu.

§ 28. Interesele la imprumute simple se plasescu pe cate 6 luni inainte.

§ 29. In privint'a tienerei termineloru pentru reintorcerea imprumutelor, comitetulu are a fi cu mare strictetia. De acea prolongatiunile imprumutelor au se fia catu mai rari.

Numai acele cereri de prolongatiuni suntu a se considerá, unde suntu motive de ajunsu si cunoscute.

Atari cereri se potu incuviintá si conditiionat, că detoriulu se respunda la terminu o parte a detoriei.

Terminulu prolongatiunei are a fi totudéun'a mai scurtu de cum a fostu terminulu espiratu.

§ 30. Prolongatiunile suntu a se tractá in tota privint'a că imprumute n'oue.

§ 31. Déca nescine la detorii pre langa obligatiuni nu responde imprumutulu la diu'a fipsata, cassariulu are a tramite inca in acea di atatu detoriului, catu si caventiloru sei o admonitiune dupa formulariul 4 si 5.

Despre acésta admonitiune se incunosciintieza totu odala si directiunea institutului.

§ 32. La detorii pre langa politie, cassariulu va tramite debitoriului cu 5 dile inainte de siedint'a politiei o amintire dupa form. 6.

Déca cu tóte acestea detoriulu nu responde detori'a in diu'a fipsata pana la amédi (12 ore), politia e a se presentá acceptantului spre platire in locuint'a sa. Déca acest'a n'o platesce, e a se presentá indata caventiloru lui, si candu nici acestia n'o rescumpera, e a se insinuá protestulu in tempulu recerutu prin lege.

De atare casu e asemene a se incunosciintá directiunea institutului indata.

Contabilitatea.

§ 33. Despre banii ce intra si esu dela comitetulu reuniunei sub ori-ce titulu, e a se purta in totu loculu socotéla regulata si sistematica.

Nefindu cu putintia introducerea scripturei duple pe la reuniunile n'ostre, că mai complicata, se introduce contabilitatea simpla dupa metod'a cameralistica.

§ 34. Tóte datele se scriu dupa calindariulu nou.

§ 35. Cartile de computu suntu a se tiené curatul. Raserile nu suntu ertate. Déca se face in scrisu vreo eróre, preste acésta e a se trage cu condeiu asia, că se se pótá vedé si dupa aceea, ca ce au fostu scrisu acolo.

§ 36. Spre a se puté face usioru incheiarile si revisiunile necesarie, ori-care fila, pagina ori contu specialu implutu e a se laterá (summá) si transportá inca in diu'a, candu s'a ocupatu intregu. Restantie de atari lucrari se nu se gasesc nici-candu.

§ 37. Cassariulu are a-si tiené cartile sale à jour, adica tóte intrarile si erogatiunile are se le scrie in diu'a candu se facu.

§ 38. Tóte primirile de bani la reuniuni suntu a se cuitá prin döue subscrieri, a cassariului si a controlorului. La inlocari inse e a se procede in sensulu § 170 din statute.

§ 39. Cartile capitali de computu, ce suntu a se purta la fiacare reuniune, suntu döue:

- a) diurnalulu cassei si
- b) carteza principala.

Diurnalulu cassei.

§ 40. Diurnalulu cassei are scopulu, a arata schimbarile obvenite (intratele, venitele) in ordine

cronologica. Pentru sustinerea controrei reciproce inse, diurnalulu cassei e compusu astfelui, ca fiacare pozitüne se trece totuodata si la categori'a ei, adica in contulu ramului de afacere respectivu.

§ 41. Diurnalulu cassei se imparte dupa natur'a sa in döue parti: perceptiuni intrate, seu primiri (form. 7, I) si erogatiuni esite, seu date (form. 7, II). Forméza asia dera döue partilegate separatu.

§ 42. La finea fiacarei luni diurnalulu se incheia prin sumarea tuturor colónelor.

Sum'a erogatiunilor din colón'a 6 a diurnalului II. se scrie sub sum'a perceptiunilor in aceeasi colénă a diurnalului I. si se subtrage din acésta. Restulu arata starea efectiva a cassei (saldulu).

Acestu restu se trece apoi că pozitüne 1. in lun'a viitora totu in colón'a 6 a diurnalului I.

La ori-ce momentu asia dera diferint'a dintre sumele intratelor si esitelor (colón'a 6 in ambele) are se arate starea efectiva a cassei (saldulu).

§ 43. Diurnalulu cassei se incepe de nou pe fiacare anu. Numerii curenti in colón'a 1. se continua in decursulu unui anu intregu. Cu inceperea anului se transpórtă restulu de cassa din anulu trecutu că pozitüne 1. in diurnalulu nou de perceptiuni.

§ 44. Fiacare pusetiune a diurnalului de cassa se trece apoi si in principalu in contulu ei, semnanduse in colón'a respectiva a acestei carti numerulu curentu relativu alu diurnalului.

Colónele 1—6 ale diurnalului n'au trebuintia de esplatiune. Rubricele 7—14 au de scopu, a controlá inscrierile in cartea principala astu-modu, că tóte perceptiunile si erogatiunile efectuite se consume intre ambele carti deplinu.

Principalulu.

§ 45. Cartea principala, disa si simpla principalu seu catasticulu mare, cuprinde inscrierile sistematice. Se imparte in atate conturi, cate categorii seu titluri de intrate si esite suntu; la noi in 4 conturi insemnate cu A. B. C. D.

Pentru inlesnirea manipulatiunei aceste conturi formeza asia dera atate manuale. (Va urmá.)

UNGARI'A. In dieta sied. din 4 Aprile dupa une amenunte

Carolu P. Szatmáry propune, că proiectulu de lege despre universitatea din Clusiu se se puna mane la ordinea dilei si se se delibere; propunerea se respinge cu 91 contra 83 voturi. Dupa acea camer'a trece la ordinea dilei si continua desbaterea asupra introducerii proiectului de lege electorale.

Sava Vukovics nega, ca conduit'a stangeli ar' periclitá parlamentarismulu. Candu stang'a se opune dreptei, de-a-si eternisá domnirea partitei sale, a face imposibile schimbarea guvernului; a eschide rivalitatea parlamentaria a partitelor, atunci stang'a nu lupta contra parlamentarismului, ci tocmai pentru elu. Oratorele partinse sufragiul universal si polemiséza contra lui Ghyczy, care l'a combatutu. Oratorele nu se teme de nationalitati; ca-ci nu serbii, nu romanii, nu slovacii ameninta sementia ungurésca, ci germanisarea, care in urm'a nefericitului pactu a esoperat, de astadi nu eksiste Ungari'a, ci una Ostrunguria; partinse deci propunerea lui Madarász.

Mauritiu Jokay dice, ca déca s'ar si primi candu-va sufragiul universal, statorirea marginilor intre cei indreptatiti si intre cei neindreptatiti totusi n'ar fi asia usiora. O patiesci că sofistulu grecu cu plesiugitatea. Pana candu omulu are inca pre capu 1000 crini, dice ca nu e plesiu; dér' déca are numai 999, atunci e plesiu. Oratorele numai atunci va fi amiculu republicei candu se va incepe pacea eterna si imperiulu milenariu, candu va domni cultura generala, libertate de conscientia si iubire de ómeni; dér' pana candu ur'a de sementia se predica in siepte limbe si domnescu atatea si atatea religiuni in tiéra, nu doresce republic'a nici sufragiul universal, ca-ci acest'a nu duce la republica, ci la Reichsrath; se alatura deci la propunerea lui Csernátony.

In sied. de séra Ioane Döry dice, ca a cetitu una carte „La philosophie“ de la politique“, in care stă, ca poporulu, care recede dela drepturile castigate, e perduto; poporulu, care se indestulesce cu drepturile sale politice castigate, nu progreséza; numai unu astfelui de poporu devine totu mai mare, mai poternicu, mai avutu, care -si inmultiesce si desvolta drepturile sale politice!

Oratorele continua, ca Moise intre tunete si fulgere a scrisu cele diece porunci si cutesatua-

reformatorii Luther si Calvinu a sterge poruncă a 5. „Se nu ucidi??“ Ba! Drépt'a inse cutéza a sterge art. V de lege din magna carta a constituției Ungariei. (Ilaritate generala, aplause in stang'a.) — Si ce se poate dice in contra sufragiului universalu? Din tempii cei mai vechi pana la an. 1848 regii se alesera prin sufragiulu universalu; atunci nobilulu opincaru, care numai atata pamentu posedea catu era brecinariulu lui dela cioresci, tocmai asia vota că contele Eszterházy. (Ilaritate in drépt'a.) Votéza pentru propunerea lui Madarász.

In sied. din 5 intre altii vorbi d. Babesiu: „Nu voiesce se respunda la observarile lui Jokay, ca-ci acest'a e poetu si cu astfelui de fantasia viu cum este a acelui, astazi se poate vorbi contra sufragiului universalu, mane contra censului. Cu privire la vorbirea deputatului Alexandru Romanu oratorele nega, ca poporul romanu n'ar dorí sufragiulu universalu si ca n'ar avé lipsa de elu, ca-ci poporul romanu inca n'are proletari (ilaritate), ci totu atatia proprietari mici, caror'a nu numai li se cuvinte dreptulu de alegere, ci lu si reclama. Mai departe oratorele nega, ca deputati nationalitatilor numai pentru aceea siedu pre bancele stangei, pentru ca partit'a deakiana si guvernul inca nu li a gatit unu locu, care se lu pôta ocupá cu onore, si dice, ca deputati nationalitatilor pentru aceea tienu cu opositiunea, pentru ca vedu, ca in opositiune suntu acele idee si principie liberale reprezentate, prin cari si ei (dep. nat.) voiescu se ferescă natiunea, de care se tienu.“ Oratorele polemisă apoi contra lui Ghyczy; fiindu tempulu inaintat, presiedintele i concede a-si continuă discursulu in siedint'a proxima, si cu acésta siedint'a se inchiaia la 2 ore d. m. d. „Fed.“ —

Archiduces'a Gisela s'a logoditu in 7 Aprile cu principale Leopoldu din Bavaria in Bud'a. Urari de fericire la logodnici! Felicitari la Inaltii Parinti, e efluxulu animei! Camerele inca gratularea prin deputatiuni. —

Se luamu aminte!

Asia diet'a se va inchia cu unu mesagiu reg. in re-iendint'a din Bud'a, la care va lua parte si diplomati'a. Indata apoi se va pasi la pregatiri pentru nouele alegeri, fiindu mandatulu dietei acesteia nu se poate prelungi (ea pe sene nu se poate decatu, inca pe doi ani) tocma se se si primăsca proiectulu de prolongare pe 5 ani, ca-ci aceasta ar' avé valore numai pentru sesiunile viitorie; apoi nici mandatulu dietei acesteia nu se poate extinde preste 20 Aprile in nici unu casu.

Cortesirile si parolele de partisani au inceputu a infecta aerulu de amicitia siréta prin tota Ungaria. Asta data voru trebui se vina dela alegeri multi insi cu capetele sparte, pentruca ambele mari partite maghiare facu va-banque cu aceste alegeri de transitiune séu in reactiune séu in defrenatiune.

De acea amu consulta pe romani, ca ei se se consolide in partita nationale, si ca atari se nu -si dè votulu la suffetu de alta partita, decatu numai la romanu; chiaru si minoritatile se-si dè voturile numai la romanu, ca se nu ne plesnésca de rusine obrazulu si de superare anim'a, candu cutari dusmani ai romanilor se lauda in dieta, ca ei reprezinta pe romani, ergo totu ce se face se face cu voi'a romanului, de i s'ar proiecta si exiliul in venu proiectu de lege!! —

E vorba de romanii din Ungaria, cu tota, ca aici „Nemere“ simtiesce, ca activistii transilvanii voru aduna in Maiu in Sibiu, ca se puna la cale tota in privint'a alegerilor. — Nu e bine domnilor! Se se conchiamae mai antau congresu or' conferintia generale nationale, cum fù cea dela Mercurea, in care se se decidea despre tota tienut'a natiunei in viitoriu, apoi cu demnitate corporativa ne va fi onore a pasi la problem'a, care se va cunoscere a fi cea mai salutaria si mai secura pentru lupta in caus'a nationale politica. Cu tota aceste, chiaru candu s'ar demite undeva cineva la alegeri, in Transilvania se remanemu consecinti politicei din 1866, celei sanetose, care e, ca se demustramur er'solidariu, ca mai multu nu ne mai incredemus la suffetu de strainu, ca se ne reprezente elu interesele nostre nationali, de acea de voru fi si minoritati de 10—20 alegatori romani, ei se-si aléga unu romanu, căre ca incredintiaru va reprezenta locurile acele la conferintiele nationale, cum se facu si la cea din Mercurea, si natiunea va avé reprezentanti pe toti cei alesi cu majoritat ori minoritat, si atunci Lonyay séu altii nu voru poté dice, ca n'are cu cine se intielege, ca-ce éca acestia la o redicare de sprençéna s'ar afia, unde s'ar cere. Altfelii,

celu ce s'ar alatura la vreo partita maghiara, si ar' inmormenta in fapta tota pretensiunea de dreptu nationale romanu politicu, ca-ce cu partitele straine nu se poate pretende, decatu dreptulu unde ti ai datu votulu, dreptulu strainului, care pentru noi e asuprile, in multe, forte strigatória! —

Pentru că o pre conferintia nationale se fia bine si politice legale representata ar' fi cu scopu, că acum indata, unde nu s'a facutu, se se constituësca partit'a romana nationale politica in comitete centrale si alte circularie, adica in fiacare szolgabiraiatu cate unu com. cercuariu, cari se fia in referintie relate cu celu centrale si cu ocasiunea serbatorilor s'ar poté face adunari la tota comitele centrali prin tota comitatele, unde se se si alega cate 2 ori 4 mandatari pentru eventualea conferintia nationale, candu se va conchiamma, cum se conchiamara, se adunara si se aduna si consultéza mereu tota partitele politice fara a mai cere si astepta vóia, decatu cu o prescintiare locale, ca-ce suntemu partita politica, nu revolutionaria. Asia cu sange rece si seriositate catonica se ne consultam cum; candu, si ce mai e de facutu facia cu delicat'a cestiune a dilei, că se nu compromita nici onore, d'er' nici drepturile, ce le avemu de perfecta egala indreptatire, le avemu si nu trebuie se le mai recastigam! decatu numai respectarea loru si din partea partitelor celorulalte politice, cari in momentulu, candu ne voru recunoscere drepturile avute din 1863 art. I si pe cale legislativa, cu garantia, au derimatu didulu despartitoriu alu antagoniei! —

Cronica esterna.

FRANCI'A. Pentruca se vedemu că in oglinda situatiunea presente din Francia si inca din tota Europa, se citim numai cuventarea presedintelui republicei franceze Thiers, pe care o tienu in adunarea nationale din Versailles, inainte de ce se prologa pe ferii pana la 22 Aprile.

Thiers vorbesce asia: „Inainte de ce ne amu desparti pe vreo cateva septemani vreau a ve mai indrepta nesce observatiuni generali: V'ati potutu convinge, ca tota scirile neodihnitórie, cari din speculatiune séu din tendentie malitiose se incercara a se respandi in publicu, n'au nici unu fundamente de realitate. Ordinea nici decatu nu e pericolata, despre aceasta ve potu asecura in deplina conscientia a responsabilitatei mele. Nu afirmu, ca partitele inimice s'ar fi convertit; ci ve asecuru, cum ca armat'a, care se privesce pe sene numai de armat'a legei, tota armat'a cu toti oficerii si generalii sta unanimi pentru ordine, pe care inse eu nu o vedu seriosu amenintiata din nici o parte. Dóue lucruri se afla in ochii mei intocma aieve: necorectibilitatea si si nepotinti'a partitelor (applause in stang'a, neplacere in drépt'a). Intru asemene de securu ve potu linsti despre durabilitatea pacei. Nu e adeveru, ca pacea ar' fi cumva amenintiata si ca Francia ar' fi isolata: pusestiunea Europei e astfelui, incatul mai buna nu se potea spera dupa infriositatele scutuiri, de cari abia cunoscce istoria. (Lorgeril: d'er' ce alliance avemu?) Europa de astazi intocma asia nu e Europa din 1815, precum Francia de astazi nu mai e cea dela 1815. Ambele au trasu inveniaturi salutari din evenimentele din urma. Europa nu mai pretende dela noi asta séu cea forma de regim, ea ne respectéza cu multu mai vertosu, decatu se se amestecce in cestiunea aceasta (forte bine in stang'a). Europa si cu deosebire vecinii nostri nu ceru nemica mai multu dela noi, decatu, că legea si ordinea se domniesca aici. Suptu aceste conditiuni se intempina Francia din tota partile cu acea bunavointia, care se datoresc ómenilor de onore, cari si plinescu oblegamentea si nu voru a conturba pacea nici directu nici indirectu. Europa scie, ca ne ocupam de noua constituire, si ca restatorirea armatei nostre e cuprinsa in aceasta problema. Numai cu franchetia deplina se castiga increderea, de acea indata ce primii oficiuli, inca in pertractarile de pace amu declaratul frant, ca Francia vre pacea. Asia in séra' ca rierei mele declaru pe onoremi: Pana candu voi sta la postulu acesta, Francia se va ingrigi numai, spre a sustiené pacea in sinulu seu si in lume. Dér' totuodata amu

declaratul representantilor puterilor straine si o repetiescu cu totu apasatu din tribun'a acésta: Nu se poate pretende dela noi, că se ne lasamu armat'a francesa in starea, in care a scapatu prin infortuniul resbelului. Nu, Francia nu cugeta la resbelu, ci numai la renascerea sa, si -si va cauta a-deverat'a revanchia numai in restabilirea poterilor, spre a arata facia cu Europa si cu tota lumea tare sa tienuta, care se o pastreze pentru totudéun'a (forte bine!).

Domnilor! Nu ve temeti de nemica; preste totu in Europa se recunoscere seriositatea situatiunei, petutendene se sciu pretui pericile si spaim'a resbelului; nimenui nici in Europa nici la noi nu i plesnésce prin minte a periclitata pacea. Totu ce se vorbesce de aliantie, cari ar' poté amenintia pacea Europei, e falsu. Petutendene domina cercuspectiune si retragere: Nime nu cugeta a se alia cu cineva in contra cuiva. Resultatulu lu voru obtiné aceia, cari voru face se domine moderatiunea, probitatea si seriositatea (forte bine!). Credeti numai, ca icón'a, care vi o dau corespunde adevărului fapticu, nu me voiu espune periclului de a primi in scurtu demintire despre evenimente. Dvostre n'aveti se ve temeti nemica pentru ordinea in laintru si pentru pace in afara, si ce se tiene de noi, poteti face contu totudéun'a la deplinul nostru devotamentu pentru interesele tierei (aplausu viuu).“ Asia déra pace si armare. —

GERMANIA. Diurnalele germane inse vorbescu cu multa frica si precautiune despre cuvintele lui Thiers, espresse totu asia cu ocasiunea bugetului de resbelu, in privint'a restaurarei armatei, si insira, ca Francia predica pacea numai pentru ca se-si pôta inmultí armat'a, cum simtiescu ei la 1,600.000 si 2000 tunuri, candu apoi va fi prim'a, care va lua revanchia in contra Prusiei, pre candu diurnalele din Berlinu pôrta una limba multa linguisitoria despre Thiers, că despre unu barbatu de caracteru, care -si tiene vorb'a data si depuréza contributiunea belica la tempu, din care mai suntu 3 miliarde indereptu. Dér' totu pôrta frica germanii, ca pelunga o armata numai de 400.000, ce o pretende Thiers, pentru ca Francia se-si reabilitaze pusestiunea avuta in Europa, lesne s'ar poté intempla, că cele 3 miliarde se incépa Francia ale exofisi cu arma. —

In 8 Aprile se deschise in Berlinu diet'a imperiale. Mesagiul imperatescu numera projectele ce se voru lua inainte si inchia: ca politicii imperatului i a succesu a sustiené si consolidata incredearea la tota regimile esteriore, ca poterea Germaniei administra tieri unu scutu de aperare secura, si pentru pacea Europei una garantia tare.

Clericalii, cari prin legea instructiunei publice a statului germanu si au perduto influint'a si a supra educatiunei publice, suntu prestatii cu interpellatiuni si picante petitiuni pentru recastigarea influintiei, cu tota, ca de candu se introduce acea lege, ca se si ecsecuta fara rezerva din partea statului, care nu vre se scia de autonomie relegiose-scolastice, ci numai de instructiune generale fara respectu la religiuni. Bismark e conjuratu antagonistul ultramontanilor si nu va ale cede nemica. In Fulda se adunara in 10 episopii cat. din Prusia, cari voru tiené congresu vr'o dóue dile sub presidiulu archiepiscopului din Coloni'a. Infalibilismulu va ocupa mare parte a congresului, pentruca contrarii lui se inmultira prin tota Germania. —

ISPANI'A. Una din causele dusmaniei politice si a nestabilitatei in Spania, adica cea mai fatale agitatiune, provine totu dela Bismark, care nutriesce pe sub mana foculu agitatiunei in contra regelui Amadeu, d'er' va abdice de tronu, că se puna érasi pe principale Leopoldu de Hohenzollern in candidare. Guberniulu spaniolu in urm'a acestoru respondiri a si cerutu espliatiuni prin agentii sei diplomatici, cari voru deschide ochii indusmanilor spre a-si mesura pasii periculosi pentru tiéra. — Ministrul de interne alu Ispaniei facia cu aceste si alte scomote, ca regele renuncia, regin'a pléca la Itali'a, afia cu cale a tramite catra toti prefectii provinciali una circularie, prin care ii asură, ca regin'a n'are de cugetu se plece in nici o straina-

tate si ca regele nu e dispusu a lasa tronulu oferitul de natiune in virtutea suveranitathei sale, ci e decis u respecta acésta suveranitate si a face că se respecteze de catra toti, pe care o va apere că ostasiu. Elu este dispusu a nu se opune nici odata vointiei poporului esprese legitimu, dér' nici nu va concede, că voint'a poporului se fia silita in persón'a sa. Alte diaria dicu, ca regele s'ar fi sprimatu in facia acestoru scomote, ca nu va esi din Madridu, decatul imbalsamatu.

Acum tocma decurgu alegerile in Ispania si inca dupa cum se scrie, in partea regimului ese una mare majoritate, care va domoli agitatiunile si va pune frenu si uneltirilor diavolesci si lui Bismarck de a agita si statele indepartate. —

Varietati. Publicatiune.

In 3/15 Maiu a. c. se va tiené in Veneti'a inferiore a IV-a adunare generala a despartimentului alu II-le (Fagaras, Cincu mare, Rupea) alu Asociatiunei trans. romane pentru cultur'a si literatur'a poporului romanu, la care se invita membrii Asociatiunei si cu deosebire celi din acestu despartimentu.

Dela sub-comitetulu despartimentului alu II-le alu Asociatiunei trans. romane.

Fagaras in 6 Aprile 1872.

Anunciu.

Din partea directiunei subscrise, adunarea generala a asociatiunei nationale din Aradu pentru cultur'a poporului romanu, conformu conclusului directionalu adusu in 17 Martiu a. c. sub Nr. 115, cu acésta se convoca pe 21 Aprile (3 Maiu) 1872 la 9 ore ante-médiadi in Aradulu vechiu.

Despre ce on. publicu romanu, si cu deosebire on. membri ai asociatiunei prin acestu anunciu se incunosciintieza; fiindu deodata poftiti, că la acésta adunare generala se partecipe in numeru catu mai frumosu, mai alesu dupa ce acésta in intielesulu §-lui 16 alu statutelor nostru se conchiamau si „ad hoc“ pentru modificarea statutelor.

Datu din siedinti'a directiunei asociatiunei nationali din Aradu pentru cultur'a poporului romanu, tienutu in 17 Martiu 1871.

Ioane Popoviciu Deseanu m/p.,
directoru secundariu.

1. Codreanu m/p.,
notariu.

Sinodulu provincialu gr. cat., dupa cum suntemu informati, se va tiené in 5 Maiu cal. nou a. c. Chartiele de invitare s'a si tramsu, catra toti acelia, cari au dreptu si obligatiune a intreni la atare sinodu provinciale. Ne amu bucurá, candu ur' urmá dupa acesta, catu mai currendu unu congresu besericescu metropolitanu, la care se partecipe si barbatii fruntasi ai nostri din statulu mirenescu. Cari suntu celi chiamati la sinodulu provincialu afara de episcopi, nu potemusci; damu inse cu socotela, ca din clerulu — afara de gremiu — inca voru fi invitati unii barbati. Dorim, că Ddieu, se tramitia binecuvantarele sale preste membrui sinodului, că astfelui se vedemu prosperandu beseric'a, de carea e atatu de strinsu legata si sértea natiunei! —

Dela Sibiu prin circulara archiepiscopului si metropolitului gr. or. Andreiu cu Nr. cons. 234/1872, indreptata catra cleru si poporu, se conchiamau deputati clerici si laici, alesi pe perioada anilor 1870—1—2, la sinodulu archidiecanu pe Duminec'a Tomei, adica pe 23 Aprile in Sibiu, provocanduse totuodata, că se faca colecta prin parochie pentru intempinarea speselor sinodului, pentru cari sum'a remasa de mai inainte de 2858 fl. 9 cr. v. a. cu prisosulu din 1871 de 498 fl. 24 cr. si cu interesele se afla acum la cifra de 3560 fl. 82 $\frac{1}{2}$ cr. —

Din partea consistoriului scolaru archidiocesanu gr. or. tienutu in 7 Martiu 1872 cu Nr. 58 se provoca inspectoarele districtuali gr. res. din Ardélu, că se conlucrare din tóte poterile, că edificiale de scóla si inventamentulu se se intocmesca intocma dupa recerintele legei scolarie, pelunga responsabilitate; fiindu min. ung. de cultu si instructiune publica a incunoscintiatu pe consistoriul respectivu, ca o parte insemnata a scóleloru respective nu suntu corespondietorie §-lui 27 din

art. 38 1868, si devenindu monitate in intielesulu § 15 voru fi siliti a edifica alte scoli noue cu alte spese seu a-si perde scólele confesionali. Cá planu pentru edificiale scolarie se recomenda alu lui Gönzcei Pál cons. de sectiune aprobatu de ministeriu, pentru a carui procurare se se tramita cate 1 fl. v. a. si consist. archid. lu va procura, —

Cu semnulu sagetatorului in frunte „M. Polgár“ repórta despre sosirea br. Apor la Clusiu asia: „Elu a sositu acú, elu e acum aici, elu moscosiesce aici intre noi! vorbim despre marele tofaleanu br. A por. Aici in Clusiu se poate vedé mai multu, pana catu de unisona e antipathia, cu care se lauda mari'a sa. Si regimulu totusi cu poterea lu tiene in partile ardelene. Se faca ministru din elu, ca-ce acum, si asia, nu mai e de alta tréba!“

Ore in caus'a respectarei limbei partiteloru pe la judecatorii, a limbei romane, a mustratu si reclamatu d. comis. visitatoriu si pe acolo stricta observare? Si cu ce succesu? Amu vre se fimu informati. —

(Görgei Arthur) capulu honvedilor dela 1848, audiendu poporulu despre calatori'a lui in Ardélu, fu insultatu in Turd'a, candu esiea din ospetaria, pe strat'a publica, de catra poporu, că unu vendiatoriu de patria, strigandu dupa elu: funea la gutu, se péra, se crepe Görgei. Candu sosisse adica Görgei la otelulu „Czifra“, advocatulu Emericu Adorjan apară in otelu si provoca pe ospeti se i spuna, care e vendiatoriu de patria Görgei, că se nu se confunda altulu cumva cu vendiatoriulu. Görgei se arata, dicundu: eu suntu Görgei. Abia esi din otelu si suinduse in caretă fu insultatu de poporu. In Vintiu inca se repeti insultarea că si in Muresiu-Osiorheiu. Domnii din Vintiu facura si interpelare la comisariulu regiu, despre securitatea personale, dupa cum serie „Kelet“. Semne de tempuri critice si crise reactionarie. —

(Societatea „Romanismulu“) din Gratiu, care se infinitase anulu trecutu că societate de lectura si prosperá in cortelulu d. Alexi cu multumire comuna, avendu vr'o 17 membri, astazi nu mai e decatul o umbra. Ziariale primite se folosescu numai de 2 brasioveni si 3 sibianii, cari singuri compunu societatea, fiindu acestia stramutara loculu dela casa privata la cafana publica, pe care studentilor celor mai subtiri la midiulóce de traiu nu le da man'a a o frequenta; de acea e aprópe de disolvare. Asia dér' unii edifica pentrucá altii se aiba ce ruina? nu conserva si imbunatatiti? —

Cumca Rusia ar' amenintia cu dreptulu armei se deminte, fiindu la min. nostru de esterne n'au sositu raporte despre turburarea de pace. —

Serbi'a amenintia Pórtrei cu mesure energice si sistarea tributului, déca nu i va cede satele Zvornicu-micu si Lacov. Mazuranic a midiulocitu, că deputatiunea la Kossuth se nu grabescă. — Tiarulu arméza mereu si foile moscalesci trimbitia panslavismu. Gorcsakoff vine in vér'a la Vien'a. Regin'a Angliei la Berlinu, si Tiarulu va trece prin Berlinu fara visita. Dómn'a Romaniei calatoresce din Rom'a la Neapole. — Francia insinuă, ca e amica Italiei! —

Nr. 1168/v. c. 1872.

1—3

Concursu.

Pentru ocuparea postului de veterinarian prin alegere in cerculu de diosu alu comitatului Turdei, de care este legatu unu salariu anualu de 350 fl., si adica 300 fl. din partea comitatului si 50 fl. dela orasiulu Turd'a.

Veterinariulu va avea locui in Turd'a.

Doritorii de a ocupa acestu postu, au de a astea suplice bine instruite la subsemnatulu oficiu vice-comitatense pana in 24 Aprile a. c. stil. nou.

Oficiulu vice-comitatense alu comitatului Turdei, Turd'a in 8 Aprile 1872.

Vice-comitele:
Miksa.

Subscrisulu amu onore a face onor. publicu cunoscutu, ca in 28 Martiu 1872 amu deschisu cacerari'a advocatiale in Lugosiu germanu, in cas'a d. negotiatorului Schieszler.

Alexandru Rezei,
advocatu.
3—3

Cursurile

la bursa in 12 Aprile 1872 stá asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 31	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	8 " 83 $\frac{1}{2}$	"
Augsburg	—	—	108 "	25 "
Londonu	—	—	110 "	60 "
Imprumutul nationalu	—	—	63 "	50 "
Obligatiile metalice vecchi de 5%	—	—	69 "	50 "
Obligatiunile rurale ungare	—	—	81 "	50 "
" temesiane	—	—	79 "	"
" transilvane	—	—	77 "	"
" croato-slav.	—	—	—	"
Actiunile bancei	—	—	826 "	"
creditului	—	—	332 " 75 "	"

Nr. 61—1872.

Institutulu de creditu si economii

„Albina“

din Sibiu, strat'a Macelariloru Nr. 18,

-si va incepe operatiunile sale in sensulu § 16 din statute cu diu'a de 10 Aprile 1872 deocamdata numai in ramii urmatori:

1. Infiintarea reuniunilor de creditu pentru participanti;
2. dare de imprumute simple la participanti;
3. primirea de depozite in bani spre fructificare;
4. dare de anticipatiuni pe obiecte de valóre;
5. operatiuni de escopmtu;
6. negótia de comisiune;

7. operatiuni de schimb si afaceri de banca cu eschiderea vercarui creditu bianco.

Sibiu, 29 Martiu 1872.

Consiliulu de administratiune
alu institutului de creditu si economii

„ALBINA“.